

T.C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

1/456

Sayı : B.02.0.KKG/196-342 / 2695

Ankara

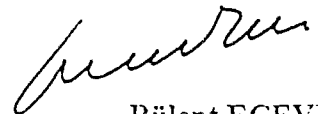
22/6 /1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Önceki yasama döneminde hazırlanıp Başkanlığınıza sunulan ve İçtüzüğün 77 nci maddesi uyarınca hükümsüz sayılan ilişik listede adları belirtilen kanun tasarılarının yenilenmesi Bakanlar Kurulu'na uygun görülmüştür.

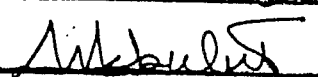
Gereğini arz ederim.

KB

Bülent ECEVİT
Başbakan

Eki :
Liste

T. D. M. M. BAŞKANLIĞI	
Vali Kom.	- Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kay. B. İşleri, Teknoloji, Plan ve Bütçe
Esas Kom.	- Adalet
Tarih	29.6.1999-1/456
K. Md.	K.D.Bşk. H. Ö.
BAŞKAN	

1/863

Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı

T.C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B.02.0.KKG.0.11/101-772 / 7329

Ankara

22/12/1998

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 24/11/1998 tarihinde kararlaştırılan "Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Mesut YILMAZ
Mesut YILMAZ
Başbakan

Eki :
- Kanun Tasarısı
2- Gerekçe (Genel-Madde)

T. B. M. M. BAŞKANLIĞI	
Tali Kom.	
Esas Kom.	Plan ve Bütçe
Tarih	4.1.1999 / 863
K. Md.	K.D.İşk. (11)
Başkan	H. Hüneriye

GENEL GEREKÇE

Gerek Borçlar Kanunu, gerek Türk Ticaret Kanunundaki kanunî faiz ve temerrüt faizi oranlarının değişen sosyo-ekonomik koşullar karşısında yetersiz kalması nedeniyle konunun ayrı bir yasa ile düzenlenmesi zorunluğu doğmuş; bu düşünce ile çıkarılan 4/12/1984 tarihli ve 3095 sayılı "Kanunî Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun", 19/12/1984 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Kanunun 1 inci maddesi ile kanunî faiz oranı, senelik yüzde otuza çıkarılmış; ayrıca Bakanlar Kuruluna bu oranı yüzde seksenine kadar artırma veya eksiltme yetkisi verilmiştir. Böylece belirlenen faiz oranının temerrüt faizi oranı olarak da uygulanması, Kanunun 2 nci maddesiyle benimsenmiş; ancak ticarî işlerde temerrüt faizinin Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının kısa vadeli krediler için öngördüğü reeskont faiz oranına göre istenebileceği hükme bağlanmıştır.

Kanunun çıktığı 1984 yılından günümüze kadar uzun bir zaman geçmiştir. Bu süre içinde -toptan eşya ve tüketici fiyat endekslerinde görüldüğü gibi- yıllar itibarıyla enflasyon oranında aşırı artışlar olmuş; buna paralel olarak mevduat ve Devlet tahvilleri için ödenen faiz oranları yükselmiş; Türk Lirasının yabancı paralar karşısındaki değer kaybı devam etmiş; kısacası, 3095 sayılı Kanunun hazırlanmasını gerektiren nedenler daha ağır koşullarla varlığını korumuştur.

Borçluların borçlarını zamanında ödememeleri sonucunu doğuran bu durum, alacaklıların zarara uğramasına, alacak davaları ve icra takiplerinin artmasına yol açmıştır. Borçların geç ve günün koşullarına göre düşük bir temerrüt faizi üzerinden ödenmesi ise, alacaklının mülkiyet hakkının ihlali boyutlarına ulaşabilmektedir. Nitekim kamulaştırma bedelleri dolayısıyla Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde Türkiye aleyhine açılan davalarda bu nokta ön plana çıkmıştır. Böylece kanunî faiz ve temerrüt faizi sorunu, aynı zamanda bir insan hakları sorunu haline gelmiştir.

Her ne kadar, 3095 sayılı Kanundaki yüzde otuzluk kanunî faiz ve temerrüt faizi oranları, Bakanlar Kurulunun 8/8/1997 tarihli ve 97/9807 sayılı kararıyla 1/1/1998'den geçerli olmak üzere yüzde elliye çıkarılmış ise de; sözü edilen olgular karşısında bu oranın dahi ihtiyaca yeterli olmadığı, alacaklının mal varlığındaki azalmayı önleyemediği görülmüştür.

Yukarıda belirtilen hususlar göz önüne alınarak, alacaklı ve borçlunun çıkarları arasında âdil bir dengenin kurulması ve ticarî hayatta güvenin korunması açısından Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının kısa vadeli kredi işlemlerinde uyguladığı reeskont oranı ve kısa vadeli avanslar için uyguladığı faiz oranı ile kanunî faiz ve temerrüt faizi arasında bağlantı kurmak suretiyle para değerindeki değişiklikleri daha yakından izleyebilecek esnek bir sistem getirmek amacıyla bu Tasarı hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1— 3095 sayılı Kanunun 1 inci maddesinde değişiklik yapılarak, kanunî faiz için daha önce belirlenen sabit oran ile bu konuda Bakanlar Kuruluna verilen yetki kaldırılmakta; bunun yerine kanunî faizin Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının kısa vadeli kredi işlemlerinde uyguladığı reeskont oranı üzerinden belirlenmesi ilkesi getirilmektedir. Buna göre yıl içinde doğan bir alacaktan kaynaklanan faizin hesaplanmasında, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının önceki yılın 31 Aralık günü kısa vadeli kredi işlemlerine uyguladığı reeskont oranı esas alınacak; söz konusu reeskont oranı, 30 Haziran günü önceki yılın 31 Aralık günü uygulanan reeskont oranından 5 puan veya daha fazla farklı ise, yılın ikinci yarısında bu oran geçerli olacaktır.

Böylece halen ticarî işlerde temerrüt faizi konusunda dikkate alınan reeskont oranı, bir yıllık veya yıl ortasında 5 puanlık bir fark ortaya çıkması halinde altı aylık dönemler itibarıyla kanunî faiz oranı olarak uygulanacaktır. Karşılaştırmalı hukukta da benzeri bir sistem, 11/7/1975 tarihli Kanunî Faize İlişkin Fransız Kanununda yer almaktadır.

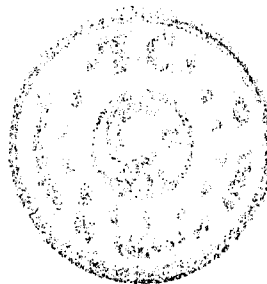
Madde 2— 3095 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin ikinci fıkrası değiştirilmektedir. Buna göre Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının önceki yılın 31 Aralık günü kısa vadeli avanslar için uyguladığı faiz oranının birinci fıkrada belirtilen miktardan, yani reeskont oranından fazla olması halinde, arada sözleşme olmasa bile ticarî işlerde temerrüt faizi, bu oran üzerinden istenebilecek; söz konusu avans faiz oranı, 30 Haziran günü önceki yılın 31 Aralık günü uygulanan avans faizi oranından 5 puan veya daha çok farklı ise, yılın ikinci yarısında bu oran geçerli olacaktır.

Böylece Türk hukukunda öteden beri benimsenen ticarî işlerde daha yüksek temerrüt faizi uygulanması ilkesi, yeni düzenlemede Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının kısa vadeli kredi işlemlerindeki reeskont oranı ile kısa vadeli avans işlemlerindeki faiz oranı arasında bağlantı kurulmak suretiyle korunmuştur.

Madde 3— Geçici 2 nci madde ile 3095 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesi ile bağlantı kurularak, yeni hükümlerin daha önceki ilişkilerden doğan faiz alacakları hakkında da uygulanacağı açıklanmıştır.

Madde 4— Yürürlük maddesidir.

Madde 5— Yürütme maddesidir.

KANUNÎ FAİZ VE TEMERRÜT FAİZİNE İLİŞKİN KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI

MADDE 1— 4/12/1984 tarihli ve 3095 sayılı Kanunî Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanunun 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

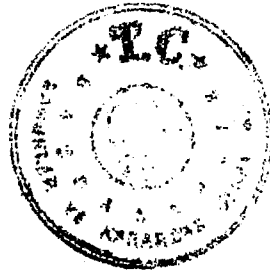
“Madde 1— Borçlar Kanunu ve Türk Ticaret Kanununa göre faiz ödenmesi gereken hallerde, miktarı sözleşme ile tespit edilmemişse bu ödeme, yıllık, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının önceki yılın 31 Aralık günü kısa vadeli kredi işlemlerinde uyguladığı reeskont oranı üzerinden yapılır. Söz konusu reeskont oranı, 30 Haziran günü önceki yılın 31 Aralık günü uygulanan reeskont oranından 5 puan veya daha fazla farklı ise, yılın ikinci yarısında bu oran geçerli olur.”

MADDE 2— 3095 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının önceki yılın 31 Aralık günü kısa vadeli avanslar için uyguladığı faiz oranı, yukarıda açıklanan miktardan fazla ise, arada sözleşme olmasa bile ticarî işlerde temerrüt faizi bu oran üzerinden istenebilir. Söz konusu avans faiz oranı, 30 Haziran günü önceki yılın 31 Aralık günü uygulanan avans faiz oranından 5 puan veya daha çok farklı ise yılın ikinci yarısında bu oran geçerli olur.”

MADDE 3— 3095 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Geçici Madde 2— Geçici 1 inci madde, bu Kanunun yürürlüğünden önceki ilişkilerden doğan faiz alacakları hakkında da uygulanır.”

Madde 4- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 5- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Mesut Yılmaz
MESUT YILMAZ
BAŞBAKAN

<i>B. Ecevit</i> B.ECEVİT Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	<i>I. Sezgin</i> I. SEZGİN Milli Sav. Bak. ve Başb. Yrd.	<i>S. Tanır</i> S. TANIR Devlet Bakanı	<i>H. Özkan</i> H. ÖZKAN Devlet Bakanı
<i>Y. Seçkiner</i> Y. SEÇKİNER Devlet Bakanı	<i>M. Saygın</i> M. SAYGIN Devlet Bakanı	<i>Prof. Dr. H. S. Türk</i> Prof. Dr. H. S. TÜRK Devlet Bakanı	<i>Prof. Dr. A. Y. Arım</i> Prof. Dr. A. Y. ARIM Devlet Bakanı
<i>F. Bekdaroglu</i> F. BEKDAROĞLU Devlet Bakanı	<i>M. Gürdere</i> M. GÜRDERE Devlet Bakanı	<i>Prof. Dr. Ş. Gürel</i> Prof. Dr. Ş. GÜREL Devlet Bakanı	<i>Prof. Dr. A. Andıcan</i> Prof. Dr. A. ANDICAN Devlet Bakanı
<i>Dr. Çelebi</i> Dr. ÇELEBİ Devlet Bakanı	<i>M. Yılmaz</i> M. YILMAZ Devlet Bakanı	<i>Y. Aktuna</i> Y. AKTUNA Devlet Bakanı	<i>B. Kara</i> B. KARA Devlet Bakanı
<i>C. Kava</i> C. KAVAK Devlet Bakanı	<i>H. Z. Kırdu</i> H. Z. KURDU Devlet Bakanı	<i>K. K. Yücelen</i> K. K. YÜCELEN Devlet Bakanı	<i>H. Gemici</i> H. GEMİCİ Devlet Bakanı
<i>M. Batallı</i> M. BATALLI Devlet Bakanı	<i>H. Z. Kırdu</i> H. Z. KURDU Devlet Bakanı	<i>K. K. Yücelen</i> K. K. YÜCELEN Devlet Bakanı	<i>I. Cem</i> I. CEM Dışişleri Bakanı
<i>Z. Temizel</i> Z. TEMİZEL Maliye Bakanı	<i>H. Ulugbay</i> H. ULUGBAY Milli Eğitim Bakanı	<i>Y. Topçu</i> Y. TOPÇU Bayındırlık ve İşleri Bakanı	<i>H. Özsoy</i> H. ÖZSOY Sağlık Bakanı
<i>A. Denizolgun</i> A. DENİZOLGUN Ulaştırma Bakanı	<i>M. Taşar</i> M. TAŞAR Tarım ve Köyşeri Bakanı	<i>Z. Temizel</i> Z. TEMİZEL Çalışma ve Sos. Güv. Bak.	<i>Y. Eröz</i> Y. ERÖZ Sanayi ve Ticaret Bakanı
<i>E. E. Sömer</i> E. E. SÖMER Enerji ve Tabii Kay. Bakanı	<i>T. Talay</i> T. TALAY Kültür Bakanı	<i>I. Gürdal</i> I. GÜRDAL Turizm Bakanı	<i>E. Taranoğlu</i> E. TARANOĞLU Orman Bakanı
<i>D. Aykut</i> D. AYKUT Çevre Bakanı			